

INFORME SOBRE LA XARXA D'HORTS ESCOLARS

Grup de treball
Educació per la Sostenibilitat al llarg de la vida
Servei Educatiu de Zona Vallès Occidental IV
Ajuntament de Sant Cugat del Vallès, març 2009

INFORME SOBRE LA XARXA D'HORTS ESCOLARS
Educació per la Sostenibilitat al Llarg de la Vida
Sant Cugat del Vallès, març 2009

INFORME DEL GRUP **EDUCACIÓ PER LA SOSTENIBILITAT AL LLARG DE LA VIDA**
SANT CUGAT

MONOGRAFIES D'EDUCACIÓ PER A LA SOSTENIBILITAT
A SANT CUGAT DEL VALLÈS

ÍNDEX

0.- INTRODUCCIÓ.....	7
0.1.- Presentació de l'informe	
0.2.- Model d'enquesta de la xarxa d'horts escolars	
1.- DADES GENERALS DE L'HORT.....	15
1.1.- Centres que tenen hort	
2.- DADES TÈCNIQUES DE L'HORT.....	16
2.1.- Data d'inici de funcionament de l'hort, real o prevista	
2.2.- Tipus d'hort	
2.3.- Accés i ubicació	
2.4.- Situació i orientació	
2.5.- Dimensions aproximades	
2.6.- Forma i distribució dels bancals i dels espais de circulació	
2.7.- Instal·lacions de què disposa l'hort	
2.8.- Tipus de reg utilitzat	
2.9.- Tractament de plagues	
2.10.- Tipus d'adob utilitzat	
2.11.- Selecció del tipus de cultiu i de la seva ubicació	
2.12.- Valoració de la qualitat tècnica de l'hort escolar	
3.- ECONOMIA DE L'HORT.....	22
3.1.- Existència de subvenció externa	
3.2.- Entitat que concedeix la subvenció	
3.3.- Entitats que col·laboren econòmicament amb l'activitat	
3.4.- Pressupost	
3.5.- Altres actuacions realitzades a la zona de l'hort	
3.6.- Actuació de la brigada d'obres municipal	
3.7.- Persones assalariades que treballen a l'hort	
3.8.- Cost de la persona assalariada	
3.9.- Sou de la persona assalariada	
3.10.- Procedència del sou	
4.- GESTIÓ DE L'HORT.....	26
4.1.- Existència d'una comissió i/o coordinació que vetlli pel funcionament de l'hort	
4.2.- Nombre de persones que formen aquesta comissió	
4.3.- Periodicitat de les reunions	
4.4.- Persona responsable de l'hort	
4.5.- Inclusió de l'hort en la Programació General del Centre	
4.6.- Valoració de la gestió de l'hort	

5.- CURRÍCULUM A PARTIR DE L'HORT.....	28
5.1.- Metodologia	
5.1.1.- Integració de l'hort en les activitats dels diferents nivells	
5.1.2.- Periodicitat d'assistència del grup	
5.1.3.- Nombre d'alumnes per grup de treball a l'hort	
5.1.4.- Activitats que duen a terme els alumnes	
5.1.5.- Activitats que duen a terme exclusivament els educadors, professors o altres responsables	
5.1.6.- Activitats que duen a terme altres persones	
5.1.7.- Hores setmanals de dedicació del responsable	
5.1.8.- Valoració de la realització d'activitats al voltant de l'hort escolar	
5.2.- Continguts	
5.2.1.- Àrees del currículum involucrades en el treball a l'hort	
5.2.2.- Continguts curriculars treballats a l'hort	
5.2.3.- Altres continguts que es poden treballar a l'hort	
5.2.4.- Seqüenciació dels continguts respectant el cicle vital de l'hort	
6.- MATERIAL I RECURSOS.....	36
6.1.- Materials i altres recursos didàctics utilitzats com a elements de suport	
6.2.- Procedència d'aquests recursos i materials	
6.3.- Recursos que farien falta per fer una millor tasca educativa al voltant de l'hort	
6.4.- Participació en altres projectes ambientals relacionats amb l'hort	
6.5.- Valoració de la qualitat dels materials i recursos de què es disposa	
7.- L'HORT EN HORARI EXTRAESCOLAR.....	38
7.1.- Oferta a l'escola d'activitats a l'hort fora de l'horari docent	
7.2.- Horari en què s'ofereixen aquestes activitats	
7.3.- Tipus d'activitat oferta	
7.4.- Relació de l'activitat de l'hort amb el menjador escolar	
7.5.- Tipus de relació entre l'hort i el menjador escolar	
7.6.- Interacció de les famílies amb l'hort en horari extraescolar. Tipus d'interacció	
7.7.- Resposta dels alumnes a aquestes activitats	
7.8.- Supervisió de les activitats	
8.- AVALUACIÓ.....	42
8.1.- Avaluació del projecte d'hort	
8.2.- Avaluació de les tasques de l'alumnat	
8.3.- Avaluació de les tasques dels responsables de l'hort	
9.- AVANTATGES I INCONVENIENTS.....	45
9.1.- Avantatges del treball a l'hort	

- 9.2.- Principals inconvenients del treball a l'hort
- 9.3.- Valoració de l'experiència
- 9.4.- Aspectes que caldria millorar
- 9.5.- Valoració de l'experiència del treball a l'hort o de la possibilitat d'introduir l'hort en el centre educatiu
- 9.6.- Valoració del treball en xarxa amb altres centres per tal de millorar l'educació a partir de l'hort

ANNEX.....	49
Annex 1- Xarxa d'Horts escolars de Sant Cugat del Vallès	

0.- INTRODUCCIÓ

0.1.- PRESENTACIÓ DE L'INFORME

La Xarxa d'Horts escolars de Sant Cugat és l'objecte de treball del grup Educació per la Sostenibilitat al Llarg de la Vida i la seva aportació al municipi de Sant Cugat dels darrers anys. Una realitat que ha anat creixent i que és diversa: hi ha horts a diferents nivells educatius, es treballen des de visions, àrees o professionals diversos. Per conèixer aquesta diversitat i la realitat en la que treballem, una subcomissió del grup ha elaborat aquesta enquesta i cada centre l'ha respost, en alguns casos basant-se en el projecte d'hort que encara no han encetat, i en altres en una realitat molt consolidada.

La subcomissió redactora de l'entrevista estava formada per:

- Mercè Aguas, CEIP Ciutat d'Alba
- Francesc Carbó, CEIP Ferran Clua
- Anna Castellví, IES Angeleta Ferrer
- Mariona Espinet, UAB
- Germán Llerena, Ajuntament

Els centres i les persones que van respondre l'entrevista van ser:

- **Escola Bressol Tricicle**, M.Carme Gracia
- **Escola Bressol Gargot**. Núria Fargas
- **Escola EI Mimosa**. Mireia Ripollés
- **Escola Bressol Cavall Fort**. Noelia Rubio
- **Escola Bressol El Niu**. Carme Campos
- **CEIP Joan Maragall**. Isabel Gómez Font i l'equip d'EI.
- **CEIP Gerbert d'Orhac**. Cristina Pérez i Natàlia Iurman
- **CEIP Pins del Vallés**. Núria Farré
- **CEIP l'Olivera**. Ester Minguez i Bibiana Fontanet
- **CEIP Catalunya**. Silvia Álvarez
- **CEIP Collserola**. Marta de Buen
- **CEIP Pi d'en Xandri**. Elena Sierra, Anna Valderrama i Anna Pont
- **CEIP La Floresta**. German del Rio, Lluïsa Mora i Montse Palouzié
- **CEIP Turó de Can Mates**. Carme Delgado, Ma. Teresa Serra, Núria Puigdomènech i Anna Valderrama
- **CEIP Ferran Clua**. Francesc Carbó
- **CEIP Ciutat d'Alba**. Mercè Aguas, Assumpta Bonet i Pilar Melcón
- **IES Angeleta Ferrer i Sensat**. Anna Castellví
- **IES Pla Ferreras**. Roser Franco i Berta Gener

Les dades van ser tractades i l'informe final redactat per les estudiants de CCAA en pràctiques a l'Ajuntament:

- Cristina Galán
- Judit Gil
- Raquel Jiménez
- Mireia Llongueras

Aquesta és la carta de la subcomissió:

ENQUESTA DE LA XARXA D'HORTS ESCOLARS

Tal com varem quedar a la última reunió del grup, us presentem el qüestionari que ha elaborat la comissió.

Hi ha un qüestionari per centre. Com es tracta de fer una bona recollida d'informació que ens serveixi a tots/es els de grup com a base de treball i com ajuda per donar-nos més idees pels nostres horts, us demanàriem que el respongueu juntament amb aquelles persones que estan implicades en aquesta activitat en el vostre centre.

Si no teniu hort, cap problema! vosaltres respongueu igual ja que molts esteu en perspectiva de començar, o teniu un projecte de grup o individual per fer-lo o de ben segur us heu fet alguna idea de com creieu que voldríeu que fos.

Segons en quina situació de les anteriors us trobeu, algunes de les preguntes que formulem no podran ser respostes, les deixeu en blanc i seguiu.

Moltes gràcies i esperem que un cop fet el buidat la informació recollida i la feina de tots ens sigui de molta utilitat al grup.

DATA FINAL PER ENTREGAR L'ENQUESTA: EL 19 DE DESEMBRE!!!

Fins aviat.
La sub-comissió

0.2.- MODEL D'ENQUESTA DE LA XARXA D'HORTS ESCOLARS

1• DADES GENERALS DE L'HORT

1.1 Centre:

1.2 Persones que responen el qüestionari

Nom i cognom	Nivell actual	Altres nivells on tens experiència	Assistència al seminari

1.3 Teniu hort? (posa una creu)

Sí	No		
	Projecte fet	Idea de muntar-ne	Res

2• DADES TÈCNIQUES DE L'HORT

2.1 Data d'inici de funcionament de l'hort (real o prevista):

2.2 Tipus d'hort:

taules	
jardineres	
al terra	
altres	

2.3 Accés i ubicació

2.4 Orientació(sol/ombra/nord...):

Molt de sol durant el tot el dia	
Molt ombrívol	
Poc resguardat	
Ben resguardat	
Nord/sud/ est/ oest/	

2.5 Dimensions aproximades:

2.6 Forma i distribució dels bancals i dels espais de circulació.

2.7 Instal·lacions de que disposa l'hort: (recollida d'aigües pluvials (dipòsits, pou...), tanca, caseta, hivernacle, bagul, ...): dipòsit

2.8 Quin tipus de reg s'utilitza:

Degoteig	
Mànega	
Aspersió	
Regadora	
Altres	

2.9 Com es tracten les plagues?

2.10 Quin tipus d'adob s'utilitza?

2.11 Com seleccioneu el tipus de cultiu i la seva ubicació?

2.12 Quina valoració fas de la qualitat tècnica del vostre hort escolar?

3• ECONOMIA DE L'HORT

3.1. Heu rebut alguna subvenció per muntar l'hort? Sí No

3.2 Quina entitat us ha concedit la subvenció?

3.2 Quines entitats col·laboren econòmicament en aquesta activitat? (menjador, AMPA, Ajuntament...):

3.3 A quant puja la partida pressupostària anual del centre dedicada a l'hort?

3.4 Proveu de detallar al màxim el pressupost.

Concepte	Quantitat
1. Posada en marxa de l'hort (al principi, per començar)	
TOTAL	
• Terra	
• Tanca	
• Compostador	
• Primeres plantes	
• Mà d'obra d'instal·lació	
• Altres: taula, eines...	

Concepte					Quantitat
2.	Manteniment	anual	de	l'hort	
TOTAL					
	Sous				
	Plantes				
	Terra				
	Reparacions				
	Altres (quins?)				

3.5 Quines altres actuacions vareu fer?

3.6 Va actuar la brigada d'obres municipal? Què va fer?

3.7 Hi ha alguna persona que treballi a sou a l'hort? Sí No

3.8 Quant costa?

3.9 Quant cobra?

3.10 D'on surten aquests diners?

4• **GESTIÓ DE L'HORT**

4.1 Hi ha alguna comissió i/o coordinació que vetlli pel funcionament de l'hort?

4.2 Quantes persones la formen?

4.3 Amb quina periodicitat tenen les reunions?

4.4 Hi ha alguna persona responsable de l'hort?

Educador	
Professor del claustre amb horari lliure	
Professor del claustre sense horari lliure	
Professor voluntari	
Pares	
+ d'un professor	
Altres:	

4.5 Està l'hort inclòs dins la Programació General del Centre? Sí No

4.6 Quina valoració feu sobre la gestió de l'hort a la vostra escola?

5• CURRÍCULUM A PARTIR DE L'HORT

5.1. METODOLOGIA

5.1.1 Està l'hort integrat en les activitats d'algun nivell concret?
Quin o quins?

5.1.2 Periodicitat d'assistència del grup

+ d'un cop per setmana	
1 cop per setmana	
1 cop cada quinze dies	
1 cop al mes	
Altres	

5.1.3 Número d'alumnes per grup de treball a l'hort

Menys de 10 alumnes	
Entre 10 i 15 alumnes	
Tot el grup classe	

5.1.4 Activitats que duen a terme els alumnes

5.1.5 Activitats que duen a terme exclusivament els educadors, professors o altres responsables

5.1.6 Activitats que duen a terme altres persones (famílies, avis/es, pagesos/es, etc.)

5.1.7 Hores setmanals de dedicació del responsable

Amb alumnes	Sense alumnes

5.1.8 Quina valoració fas sobre la realització d'activitats al voltant de l'hort escolar?

5.2. CONTINGUTS

5.2.1 Quines àrees del currículum estan involucrades en el treball a l'hort?

5.2.2 Quins continguts curriculars treballem a l'hort?

5.3.3 Creus que es pot aprofitar l'experiència de l'hort per treballar altres continguts?
Quins?

5.2.4 Com es seqüencien aquests continguts respectant el cicle vital de l'hort (estacions) [en l'apartat 7 veureu una pregunta sobre què passa a l'estiu]?

6• MATERIALS I RECURSOS

6.1 Quins materials i altres recursos didàctics utilitzeu com a elements de suport d'aquesta activitat? (llibres, Internet, dossiers, vídeos, altres)

6.2 Com heu aconseguit aquests recursos i materials?

6.3 Quins recursos creus que us farien falta per fer una millor tasca educativa al voltant de l'hort?

6.4 Participeu en altres projectes ambientals relacionats amb l'hort?

6.5 Com valoreu la qualitat dels materials i recursos de què disposeu?

7• L'HORT EN HORARI EXTRAESCOLAR

7.1 S'ofereix a l'escola la possibilitat que els alumnes realitzin activitats a l'hort fora de l'horari docent?

Sí No

7.2 En quin horari?

7.3 Quin tipus d'activitat s'ofereix?

7.4 Lligueu l'activitat de l'hort amb el menjador escolar? Sí No

7.5 Com ho feu (comenteu aquí, entre altres, si el compostador de les sobres de la cuina va a l'hort, si ho treballeu, etc)?

7.6 Interaccionen les famílies en l'horari extraescolar amb l'hort? Sí No Com?

7.7 Quina resposta tenen aquestes activitats per part dels alumnes?

7.8 Qui supervisa aquestes activitats?

8• AVALUACIÓ

8.1. Feu avaluació del projecte d'hort? Sí No

inicial	
---------	--

formativa	
sumativa	
final	
altres	Valoració del projecte

8.2 Avalueu d'alguna manera les tasques de l'alumnat? Sí No

Com plantegeu l'avaluació?

8.3 Avalueu d'alguna manera la tasca dels responsables de l'hort? Sí No

Com ho plantegeu?

9• AVANTATGES I INCONVENIENTS

9.1 Quins avantatges heu trobat en el treball a l'hort?

9.2 Quins serien per a vosaltres els principals inconvenients?

9.3 Com valoreu l'experiència?

Molt bona bona complicada millorable innecessària

Altres:

9.4 En quins aspectes seria millorable?

9.5 Com valoreu personalment l'experiència del treball a l'hort o la possibilitat d'introduir l'hort en el centre educatiu?

9.6 Com valoreu el treball en xarxa amb altres escoles per tal de millorar l'educació a partir de l'hort escolar?

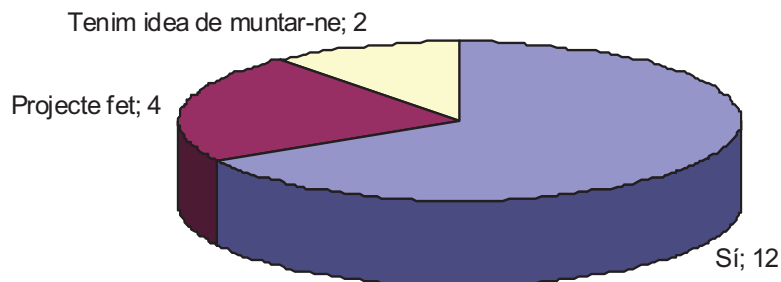
10• Altres

--

1.- DADES GENERALS DE L'HORT

1.3 Teniu hort?

Comença a ser una xarxa consolidada.

D'aquestes 18 escoles:

Escoles Bressol

-2 tenen hort, 2 ho tenen en projecte i 1, té idea de muntar-ne.

CEIPs

-8 centres disposen d'hort, 3 en projecte i 1 amb idea.

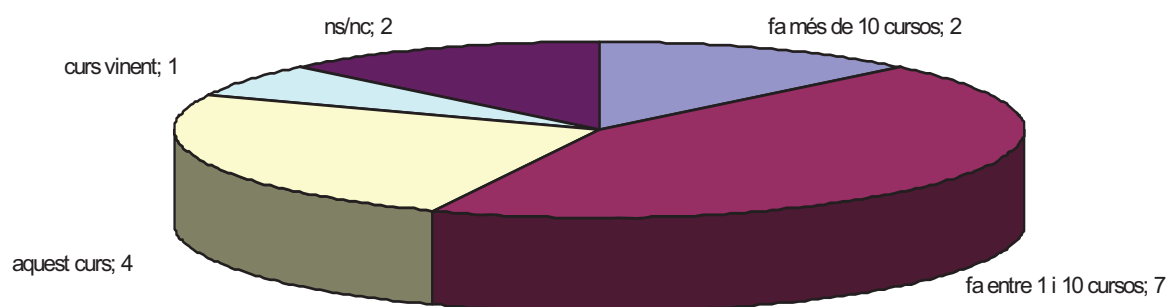
IES

-Tots dos centre tenen hort.

2.- DADES TÈCNIQUES DE L'HORT

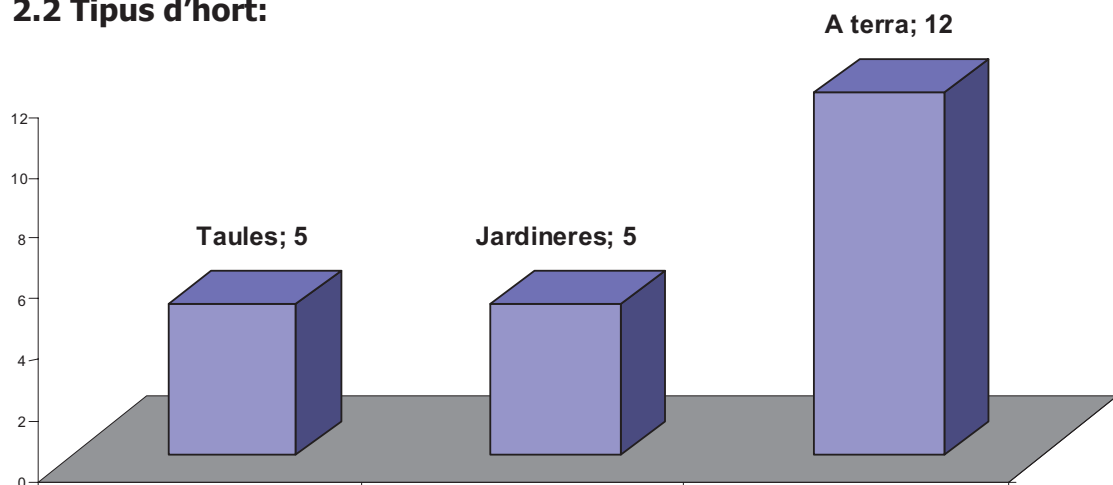
2.1 Data d'inici de funcionament de l'hort (real o prevista):

S'inclouen els 16 (tenen hort o ja el projecten). La xarxa es troba en plena expansió. L'hort comença a tenir cada vegada més importància en l'educació de Sant Cugat.

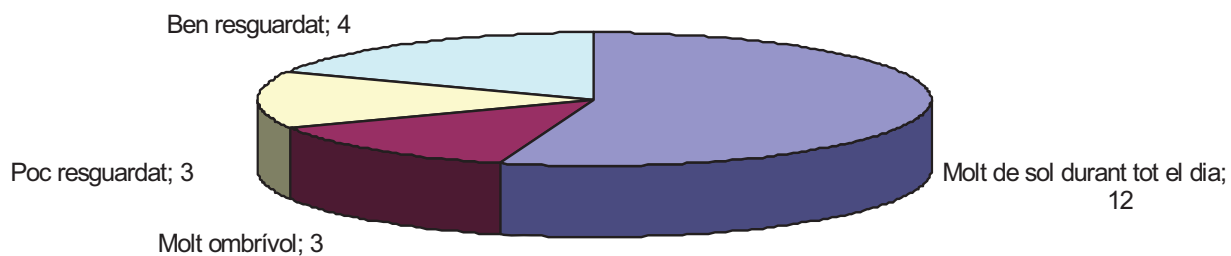
2.2 Tipus d'hort:

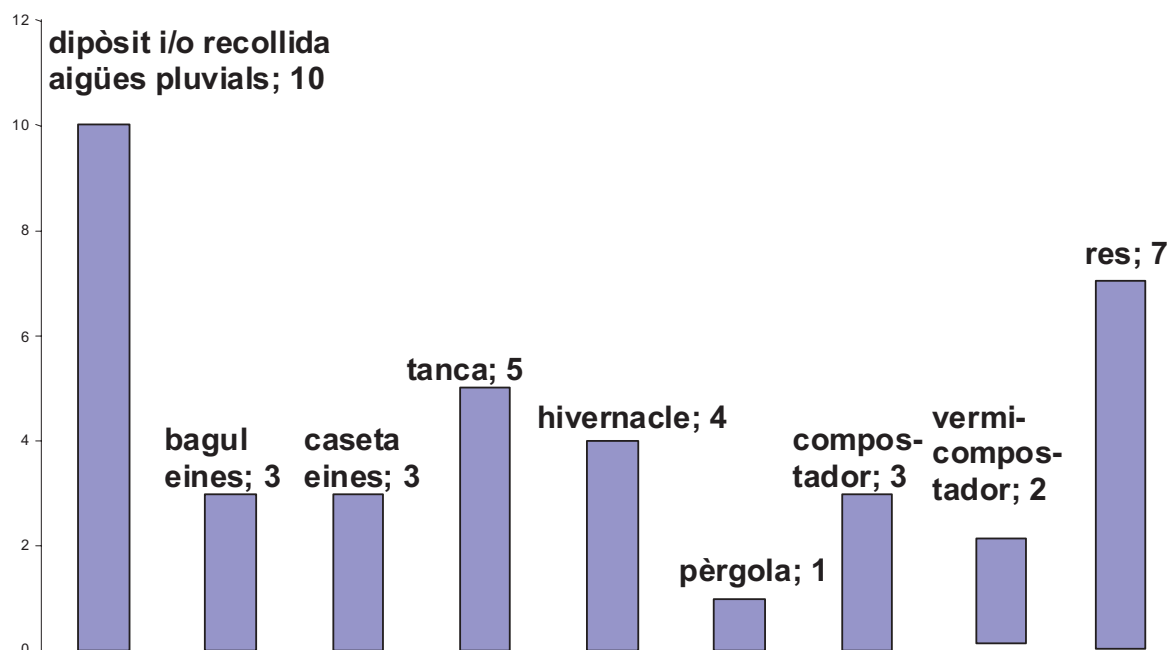
Totes les escoles bressol són les que tenen els horts en taules. La majoria dels horts està a terra.

2.4 Orientació (sol/ombra):

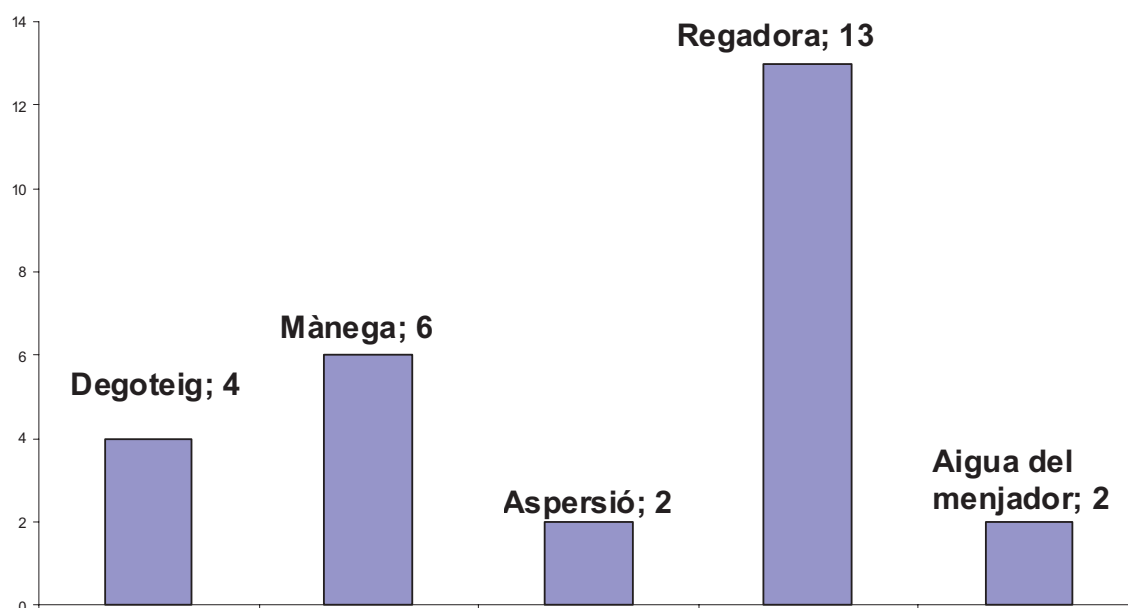
2.7 Instal·lacions de que disposa l'hort:

- La sequera va fer dotar els horts de mecanismes d'estalvi d'aigua, aquí podem veure que hi són comuns els dipòsits de recollida d'aigua de pluja.
- Els compostadors són un element indispensable a l'hort, per la reintroducció dels materials al cycle vital de l'hort i la seva funció didàctica. No surten reflectits a l'enquesta tots els que hi ha, i encara algunes escoles no el tenen.
- En un cas (IES Angeleta Ferrer), fins i tot, s'ha habilitat un forat al terra per fer de zona de compostatge.
- Un objectiu de treball plantejat a la nostra xarxa seria que els alumnes de tecnologia (secundària) construïssin compostadors que poden fer servir per la resta de centres. A l'IES Pla Farreras els alumnes de tercer ja ho estan fent pels de primer.
- Una segona idea possible és que els CEIPs facin el compost per les Escoles Bressol.

2.8 Quin tipus de reg s'utilitza:

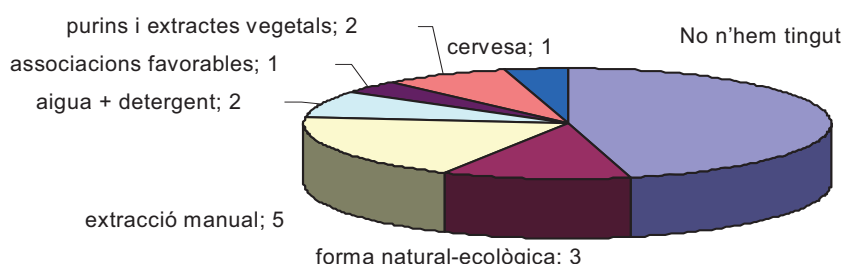

El degoteig és el sistema desitjat per les escoles, tot i que necessita una inversió i un manteniment. Aquesta preferència es deu tant a que a l'estiu no hi ha una atenció de l'hort, com per l'estalvi. Al setembre pot resultar també il·lustratiu veure què passa si no es rega (les plantes creixen menys –miniplantes-).

La regadora es fa servir a les escoles bressol, doncs és el millor sistema per a regar les taules que fan servir com a hort.

Cal destacar el sistema adoptat a alguns menjadors: aprofitament del sobrant de l'aigua dels gerros.

2.9 Com es tracten les plagues?

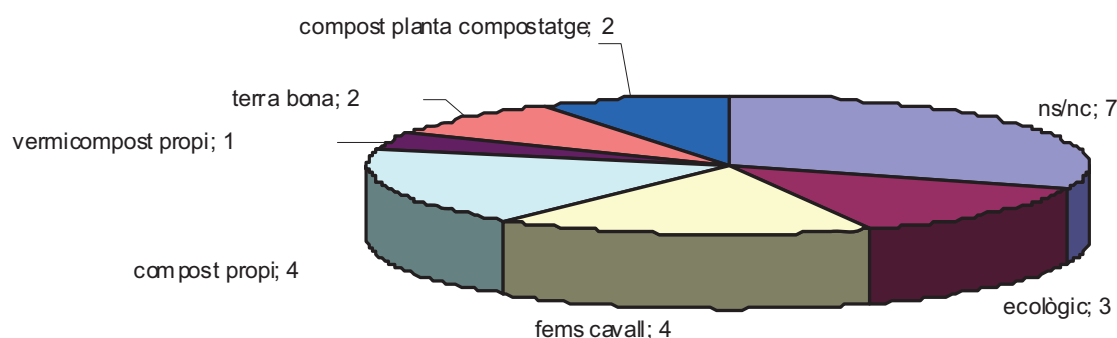
Hi ha una gran diversitat en mètodes de tractament de plagues, que reflecteix la diversitat de tractaments naturals i no químics que es poden fer servir en agricultura ecològica.

El fet de que no es tractin les plagues, en molts casos és perquè es preveuen abans, ja sigui a través del disseny i la combinació de cultius o per la salut de les plantes.

Tot i que l'extracció manual és un sistema bastant utilitzat, cal destacar que el fet de "matar animals" és un problema pels alumnes, i per tant és millor prevenir.

2.10 Quin tipus d'adob s'utilitza?

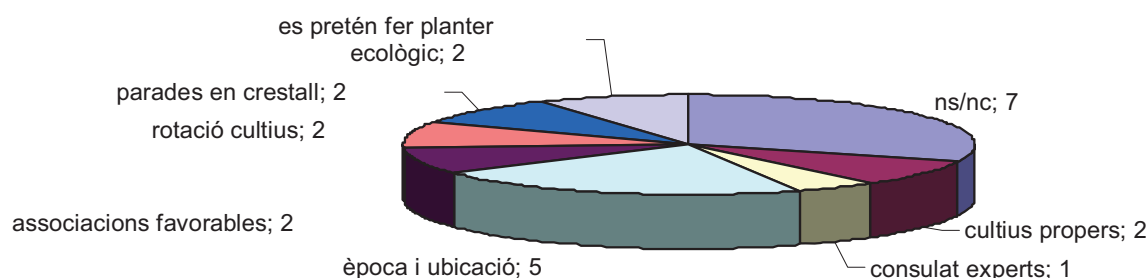

El tractament ecològic per adobar també és divers. Cal destacar el compostatge casolà, que es considera el sistema que cal potenciar més.

Els fems de cavall indiquen que les escoles han fet una recerca externa i propera d'on trobar fems. L'hort és un punt de contacte entre l'escola i el territori, ja sigui per les famílies, pel coneixement de les activitats de l'entorn o per recerca de l'educadora.

La terra s'estructura. Hi ha escoles que a mig termini aconsegueixen una terra de prou qualitat i l'adició d'adob no és tant necessària com al principi. Per altres escoles, però, això encara és un repte, ja que moltes vegades la terra dels patis té molta pedra i són terres de rebliment, on no hi ha capa fèrtil.

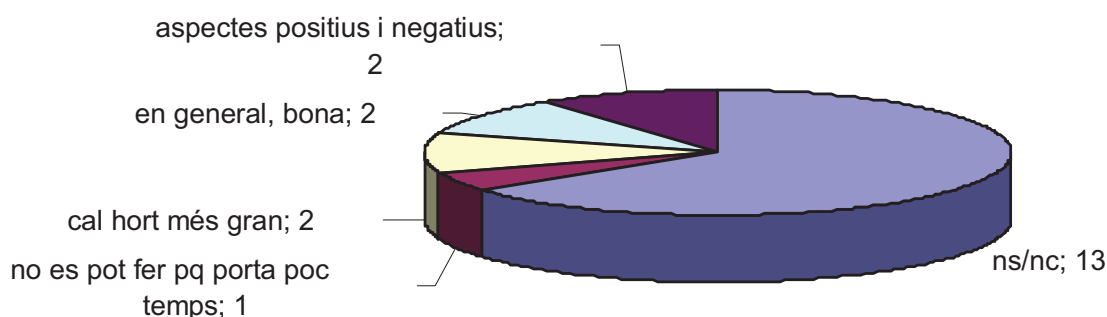
2.11 Com seleccioneu el tipus de cultiu i la seva ubicació?

A l'hora de gestionar l'hort no hi ha una opció exclusiva, sinó que una sinèrgia de tècniques i un disseny previ són les que donen forma a l'hort durant el curs. El calendari i l'associació de cultius són els que determinen la tipologia de cultius.

En quant al calendari de sembres i plantades, la dificultat es troba a la tardor i a l'hivern donat que sempre es va tard respecte el calendari hortolà (no es pot començar a plantar o sembrar fins mitjans d'octubre perquè abans s'ha de programar i coordinar el projecte, desbroçar i fer la posta a punt).

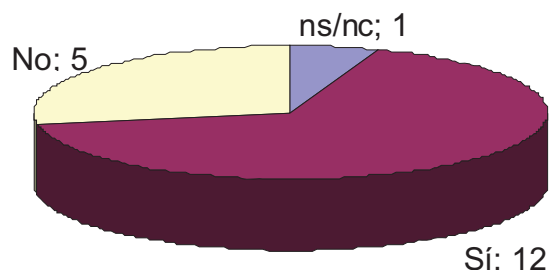
2.12 Quina valoració fas de la qualitat tècnica del vostre hort escolar?

Aquesta pregunta ha quedat sense respondre en la majoria de casos, ja que la qualitat tècnica depèn de la forma i mida de l'hort, de la implicació de l'educadora en el seu manteniment, no només en l'aspecte pedagògic, i d'altres factors. En general, es fa necessari un augment d'hores de dedicació en l'atenció de l'hort.

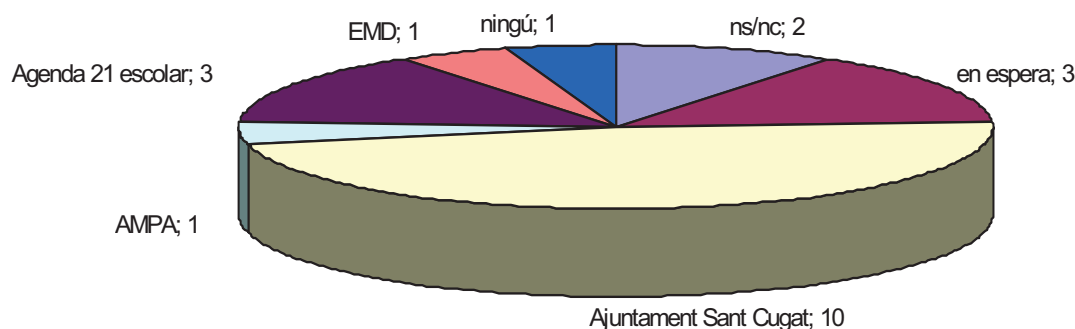
3.- ECONOMIA DE L'HORT

3.1. Heu rebut alguna subvenció per muntar l'hort?

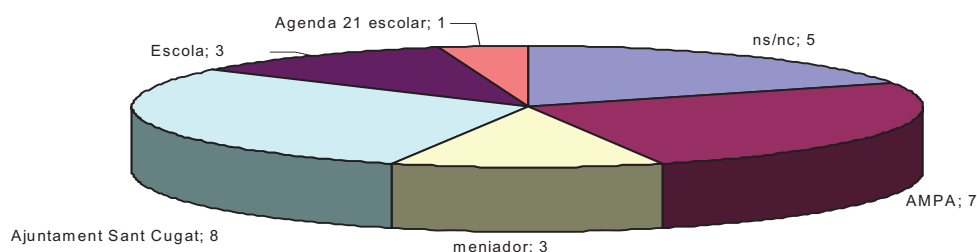
En alguns casos negatius es troben a l'espera de subvenció o és directament l'agenda 21 o indirectament el pla d'ocupació qui els dota de part de recursos.

3.2 Quina entitat us ha concedit la subvenció?

L'Agenda 21 Escolar també és una subvenció que prové de l'Ajuntament. Independentment si la quantia de l'ajut arriba o no a finançar la totalitat del projecte, l'ajuntament té una importància clau en la implantació de l'hort. L'escola és la que gestiona el pressupost global. Queden amagades, però, algunes contribucions que no tenen forma de subvenció. En la pregunta següent s'aclareix.

3.3 Quines entitats col·laboren econòmicament en aquesta activitat? (menjador, AMPA, Ajuntament...):

El paper de l'AMPA és molt destacat en el desenvolupament del projecte de molts centres.

3.4 A quant puja la partida pressupostària anual del centre dedicada a l'hort?

No n'hi ha, només imprevistos
100 € + reparacions ocasionals
450 € + despeses extres que ha d'aprovar la comissió d'hort
600 €
850 €
1.500 €
2.000 €
7.000 € (suma d'anys)
4.000 € entre les cinc EB

- Hi ha una gran diferència de pressupostos. Part d'aquesta dotació es dedica al projecte pedagògic: adquisició de recursos, tasca de l'educadora (només en els casos on hi ha).
- La posada en marxa fa augmentar aquesta dotació i, per tant, influeix en aquesta diferència entre centres: les escoles que fa temps que tenen hort tenen hi destinen pressupost menor que les que comencen.
- Els horts a terra impliquen una despesa major que les taules de les escoles bressol.

3.5 Detall del pressupost:

Posada en marxa

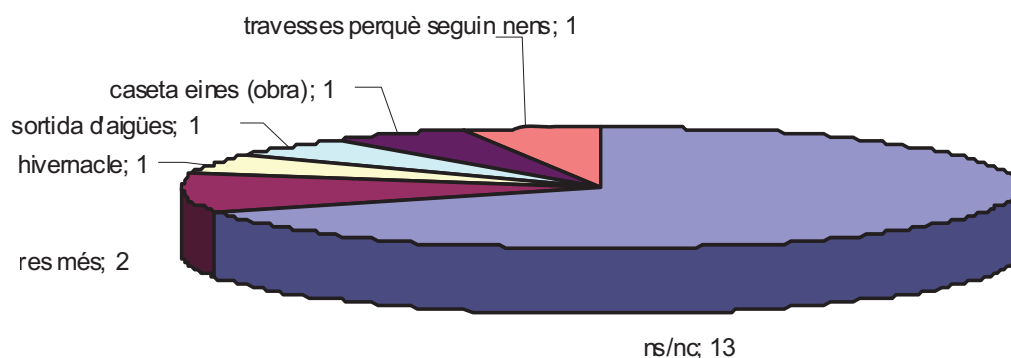
Concepte	Respostes de diversos centres						
Terra		300		400	100	80	
Tanca				150			
Compostador			gratuït	gratuït			gratuït
Primeres plantes	30	200			50	100	
Mà d'obra/instal·lació	2.354			320			EMD
Altres	50	1.000		1.000	870	670	
Total	2.434	1.500	3.000	1.870	1.020	850	

Manteniment anual de l'hort

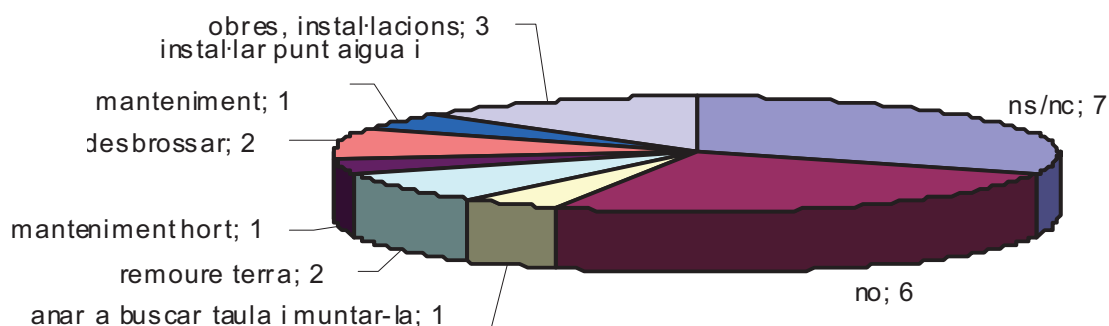
Concepte	Respostes de diversos centres		
Sous *			3000-4000
Plantes	120		200-300
Terra	80		120-180
Reparacions			100-300
Altres	850		
Total	850	200	3.420 a 4.780

*Els sous de les educadores varien molt entre unes i altres, entre 350 i 650 euros mensuals en la seva dedicació, veure punts 3.9 i 3.10.

3.6 Quines altres actuacions heu fet?

3.7 Va actuar la brigada municipal? Què va fer?

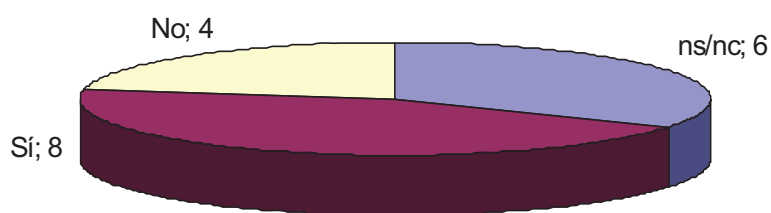

Hi ha 10 actuacions de la brigada, i que en molts altres casos no va intervenir. Tot i les dificultats que pot suposar aconseguir-ho, és un estalvi important per al propi centre comptar amb aquest suport.

El terreny inclinat de l'IES Angeleta Ferrer és un repte per un hort-jardí.

3.8 Hi ha alguna persona que treballi a sou a l'hort?

El model de treball que dóna més possibilitats a la xarxa d'horts és sens dubte la incorporació d'un/a educador/a ambiental al centre.

3.9 i 3.10 Cost i sou de l'educadora:

Quant costa?	Quant cobra?
200	En espera de l'arribada d'una subvenció (EB)
	650 euros
	370 €/mes
6649'54 € (10 mesos)	516'14 € BRUTS
Res, pla ocupació	sou pla ocupació

Cal afegir a aquestes dades que les educadores realitzen també tasques de preparació d'activitats (sovint a casa), recull de recursos, contactes amb professors i manteniment tècnic i disseny dels cultius.

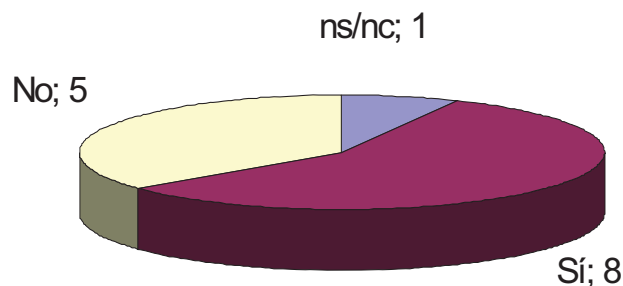
3.11 D'on surten aquests diners?

Ajuntament	2
Pla d'ocupació	2
AMPA	2
Menjador	2

4.- GESTIÓ DE L'HORT

4.1 Hi ha alguna comissió i/o coordinació que vetlli pel funcionament de l'hort?

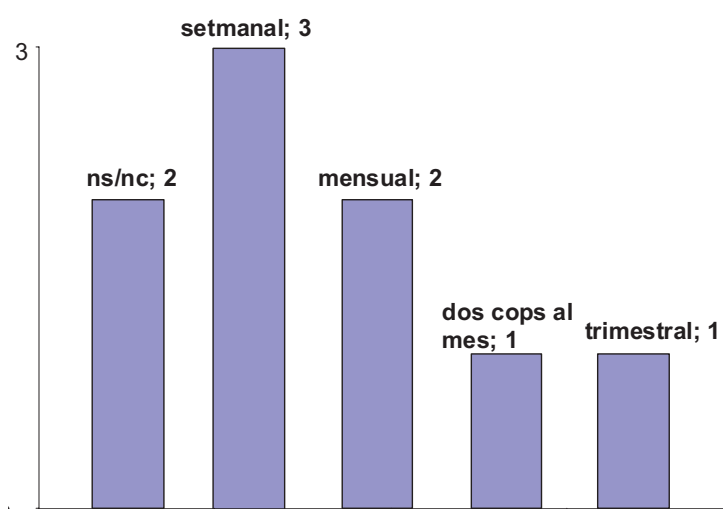
Dues escoles no tenen hort encara, però sí comissió i projecte en funcionament.

4.2 Quantes persones la formen?

2 persones
9 mestres
4 persones
3 persones
7 mestres i 5 famílies
4 mares, 5 mestres i educadora ambiental
3 persones
2 professors i educadora ambiental

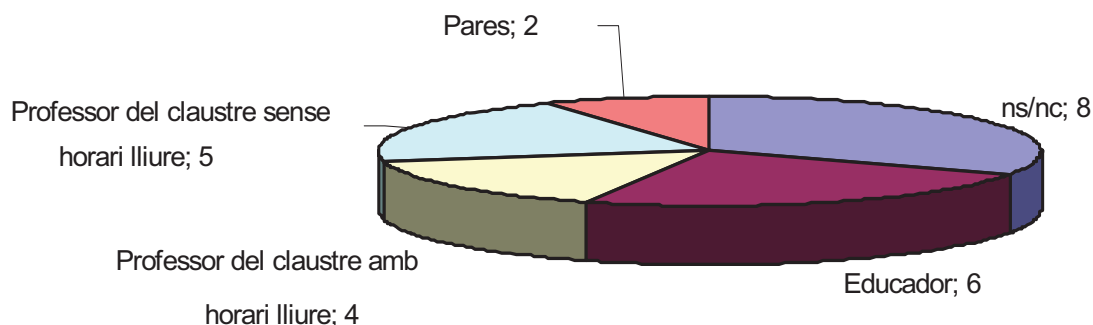
L'equip en molts casos està format només per professorat. Sovint és difícil la coordinació educadora-mestre, aquesta hauria de millorar i generalitzar-se.

4.3 Amb quina periodicitat tenen les reunions?

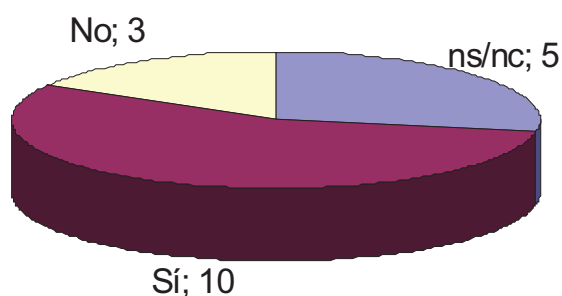
Les reunions setmanals s'utilitzen sovint per avaluar i per coordinar la tasca de l'educadora amb el currículum. Algunes reunions es fan al mateix hort.

4.4 Hi ha alguna persona responsable de l'hort?

En alguns casos és exclusivament l'educadora. Cal destacar el paper de les famílies en la gestió de l'hort.

4.5 Està l'hort inclòs dins la Programació General del Centre?

És molt important que ja la majoria de centres s'hagin pres l'espai com a recurs de centre. Això és més fàcil a bressol i a primària que a secundària.

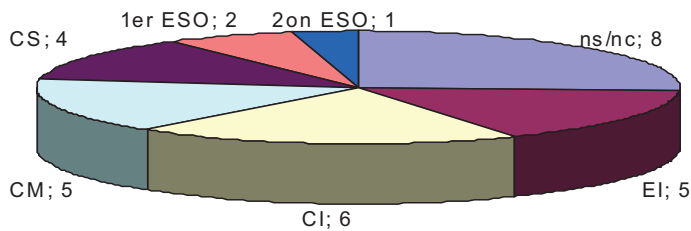
4.6 Quina valoració feu sobre la gestió de l'hort a la vostra escola?

- En general la valoració és positiva tot i que la manca de temps per la comissió és una sensació bastant generalitzada.
- El fet de que no hi hagi comissió fa que la responsabilitat recaigui sobre l'educadora.
- Es destaca en algun cas que a l'espai de menjador l'experiència de l'hort ha estat enriquidora, ha donat peu a moltes activitats i tallers que s'ha integrat al curs escolar.

5.- CURRÍCULUM A PARTIR DE L'HORT

5.1. METODOLOGIA

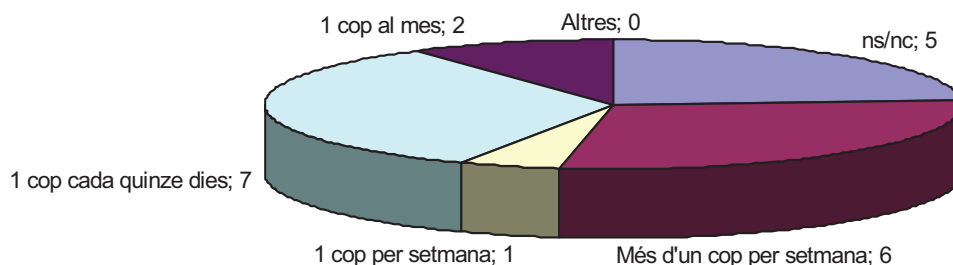
5.1.1 Està l'hort integrat en les activitats d'algun nivell concret? Quin o quins?

La diversitat és molt alta i això és molt important: ens demostra que podem treballar amb l'hort al llarg de tota l'escolaritat. Ens permetrà definir un projecte vertical que serveixi de base per tots els centres.

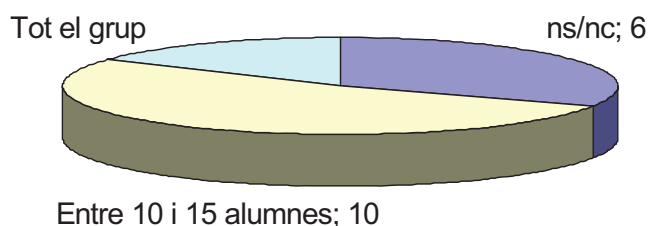

5.1.2 Periodicitat d'assistència del grup

Molta variabilitat de nou en la periodicitat d'assistència. Forces centres van a l'hort més d'un cop per setmana.

5.1.3 Número d'alumnes per grup de treball a l'hort

La majoria són grups entre 10 i 15 alumnes, mitja classe. Aquesta estructura permet aprofitar millor l'espai. Especialment quant hi ha educadora d'hort, es poden fer més fàcilment aquests grups i combinar teoria i pràctica.

5.1.4 Activitats que duen a terme els alumnes

TASQUES MANTENIMENT	DE	TASQUES TEMÀTIQUES	TASQUES DIDÀCTIQUES
preparar el terra, desbrossar, femar, sembrar, trasplantar segons calendari,regar,...		Segons el projecte vertebrador:dinàmiques de grup, exploracions per l'hort, observació de cultius i animals, collir, tastar....	Previsió d'incloure activitats a plàstica
Fer planters, reconèixer diferents llavors, plantar, regar aprofitant l'aigua del gerros i gots del menjador		Inici: planejament i disseny implicació de tots els alumnes	estudiar les propietats dels vegetals...
Treure males herbes, plantar, regar, cavar, collir		tallers de cuina.	fitxes tècniques a l'àrea de medi
plantar , regar, planté o llavors que cal plantar. Les verdures les plantarem, regarem veurem con creixent, i finalment les collirem i tastarem		observar, dibuixar, fotografiar, mesurar el seu creixement,	Fitxes de treball de l'hort (separació dels grups a l'hora de l'activitat)
activitats pràctiques de l'hort (plantar i regar, remoure terra, manipular llavors, fer plantes per l'hivernacle)		la tasca d'observació del creixement de les plantes, olors, colors, etc. Observar tots aquells animals que vindran a l'hort, com a fet natural: cargols, cucs marietes, muntar terrari de cucs o un caixa cargols	

5.1.5 Activitats que duen a terme exclusivament els educadors, professors o altres responsables

Activitats educador	Activitats professors
Programar el que és adequat plantar en cada moment, i quines tasques cal anar fent per anar tirant l'hort endavant.	Assistir al grup de treball de "Educació per la sostenibilitat"
Accionar la bomba i el rec automàtic, programar el rec, manteniment de les eines, reparacions tècniques, endreçar la caseta, elaborar materials didàctics.	Assistència als seminaris, congressos ,etc
Organització i gestió del projecte, reunions per cicles per fer la programació de les activitats, buscar informacions i materials interessants, donar suport a l'activitat, elaboració del projecte (objectius, metodologia, ...) i avaluació de l'activitat, manteniment i preparació de les activitats.	Organització i gestió del projecte, reunions per cicles per fer la programació de les activitats i donar suport a l'activitat
preparació terreny, disseny, compostadors, planters, rètols	
projecte, web, disseny curricular,...	
educador treball hort/profe:fitxes	
Supervisió amb alumnes i sense així com la planificació	

5.1.6 Activitats que duen a terme altres persones (famílies, avis/es, pagesos/es, etc.)

- Els avis o algunes famílies porten llavors i les planten amb els nens.
- De manera voluntària i molt ocasional, aporten llavors o altres suggeriments.
- De moment no, però és possible que es pugui fer: aquest any amb els nens de 3r que estan treballant el projecte dels avis. Algun curs hem organitzat visites a l'hort per a les famílies guiades pels nens. També és possible que en algun moment de les vacances d'estiu algunes famílies puguin fer el manteniment de l'hort amb el responsable o si no pot.
- Les millores les fan, en alguns casos, les famílies i mestres. El tractor el du un pagès. El treball continuat el mestre.

5.1.7 Hores setmanals de dedicació del responsable

Amb alumnes	Sense alumnes
1	
Cada 15 dies a dintre del Projecte de Descoberta 3-6	
3 hores	1 hora
19	2
8 remunerades (educadora)	4-8 sense remunerar
14h 15min	1h 45min
2	1
11	4
2	1
2	1

L'educadora hi dedica una mitjana de 2-3 h setmanals sense alumnes i amb nens hi ha varietat, des de 2h setmanals fins a 19h les que en fan més.

5.1.8 Quina valoració fas sobre la realització d'activitats al voltant de l'hort escolar?

En general es fa una valoració de l'hort molt positiva per part de la majoria de les escoles, incidint en que és una activitat molt profitosa pels nens, els agrada molt, estan molt motivats i en gaudeixen molt.

- Aprenen molt a partir d'unes activitats més vivencials i experimentals els conceptes que poden treballar a l'aula de forma més teòrica. És un espai on se'ls potencia un treball més autònom i a l'hora en grup.
- També és un espai adequat per treballar el respecte cap a l'entorn, el grup i els materials. També es una font d'idees, però caldria incorporar-ho a la resta d'àrees.
- Anar a l'hort significa pels infants gaudir d'un munt d'experiències, submergir-se en una realitat concreta, fer-se preguntes i desvetllar una colla d'interrogants que permeten trobar algunes explicacions.
- Aquesta experiència de treball comunitari comporta una sèrie d'interrelacions entre infants que faciliten les relacions socials, tant importants en aquestes edats.
- Tocar, mirar, interaccionar i pensar són activitats que ens faciliten l'adaptació al nostre entorn, com també el desenvolupament psíquic i l'aprenentatge en general, des del mateix moment del naixement.

5.2. CONTINGUTS

5.2.1 Quines àrees del currículum estan involucrades en el treball a l'hort?

- La descoberta de l'entorn i el llenguatge plàstic, verbal i matemàtic.
- Coneixement del medi natural i social.
- En resum les àrees més ben treballades des del projecte de l'hort són: coneixement del medi natural i social, llenguatge i matemàtiques.
- Àrea de Medi, àrea de català i matemàtiques, visual i plàstica i TIC.
- Coneixement del medi i tutories.
- Tecnologia i medi ambient.
- En relació als objectius educatius generals de les diferents etapes educatives:
  - Descobrir i utilitzar les pròpies possibilitats sensibles i expressives, adoptant hàbits de salut i benestar.
  - Observar i explorar l'entorn físic i social. Comprendre i establir relacions entre fets i fenòmens de l'entorn natural i social. Valorar les repercussions que les activitats humanes tenen sobre el medi i contribuir activament a la defensa, conservació i millora del mateix.
  - Identificar i plantejar interrogants i problemes a partir de l'experiència diària. Col·laborar en la planificació i realització d'activitats en grup.
  - Relacionar-se amb actituds de cooperació i solidaritat. Valorar la importància del medi natural i de la seva qualitat per a la vida humana.

5.2.2 Quins continguts curriculars treballem a l'hort?

Medi natural	Els recursos naturals, el medi físic: aigua, sòl, aire. Clima: temperatura, pluviositat, vent, etc. Les estacions. Ecosistemes. Dinàmiques i interaccions. Parts i funcions de les plantes, Les llavors. Flora: cultius, arbres; autòctons. Fauna: organismes descomponedors, perjudicials, beneficiosos, paràsits.
Medi social	L'agricultura, l'alimentació saludable. Remeis naturals. Nutrició i cultura gastronòmica. Cultura rural.
Català	La descripció, l'expressió oral, el text informatiu (proprietats del vegetals). Dites del camp i refraner.
Matemàtiques	Mesurar el creixement de les plantes, estudiar el calendari de plantació, saber el període de durada de la floració, i del fruit...
Visual i plàstica	Dibuix, observació, llibreta de natura
TIC	Fotografia, estudi del creixement amb les fotografies, comparativa de plantes, buscar les propietats dels vegetals a les webs
Medi ambient	Erosió i impactes. Cicles naturals. Reutilització i Reciclatge. Consum crític i responsable. Agricultura ecològica. Impactes ambientals. Els cultius biològics, les propietats dels vegetals, els adobs orgànics i el compostatge i compostadors.

El treball de l'hort es treballa en molts àmbits diferents i es pot aplicar a moltes àrees treballant diversos continguts. Hi ha escoles que també ho aprofiten per a treballar eixos transversals com:

- **Actitudinals:**

Rebuig del malbaratament, reutilització de materials, utilització acurada de les eines. Respecte de les normes de funcionament i responsabilitat individual i compartida. Sensibilitat i empatia amb els éssers vius, ús racional dels recursos naturals. Actitud cooperativa i l'observació, la cura i el respecte del medi ambient.

- **Procedimentals:**

Observació i experimentació: Registre de dades (meteorològiques, de cultius, etc.) Organització del treball. Planificació i discussió. Treball en grup, aptituds comunicatives, presa de decisions, normes de funcionament. Orientació, disseny i representació sobre plànol, consultes bibliogràfiques. Elaboració de fitxers, herbaris... Tècniques agrícoles: volteig, llaurat, sembra, rec, abonat... Reutilització i reciclatge. Desenvolupament d'habilitats. Utilització d'eines. Construcció de muntatges de reg, protecció, manteniment dels elements de l'hort. Plantació d'arbres fruiters.

5.2.3 Creus que es pot aprofitar l'experiència de l'hort per treballar altres continguts? Quins?

- Sí, es poden relacionar algunes àrees. Per exemple, a socials: fer de pagès, comparat amb el cultiu actual. Algunes escoles diuen que cal fer-ho més transversal: mates i llengua...
- Es pot aprofitar amb l'aula oberta (alumnes caracterials o amb dificultats), estudiant temes de prehistòria, de ciències naturals, idioma.

5.2.4 Com es seqüencien aquests continguts respectant el cicle vital de l'hort (estacions)?

- Els continguts es poden treballar en funció del pas de les estacions, les possibilitats climatològiques i el creixement dels planters, veient que toca plantar en cada època. Coordinant-se els professors de les diferents matèries, tal com es fa amb altres continguts, i adaptant-se al cicle vital de l'hort (que no es pot canviar) si cal fent canvis en l'ordre de donar els continguts. També es pot treballar per trimestres:
  - primer trimestre: serveix per preparar l'hort amb els nens, observar què ha passat durant l'estiu, reparar materials, recollir compost, planificar i organitzar l'espai i començar a treballar amb algunes plantes.
  - Segon trimestre: s'aprofita per preparar el planter, observar els canvis que són una mica lents durant l'hivern, treballar amb les llavors, montar el sistema de reg...
  - Tercer trimestre: és més accelerat, poden sorgir més coses a fer, hi ha més varietat i cal que tots els cursos estiguin coordinats per fer la feina en un espai tan petit.

Per altra banda, a vegades no es pot aconseguir l'explosió de creixement i desenvolupament d'algunes plantes al finalitzar el curs però si s'intenta mantenir l'hort durant l'estiu, al setembre els nens i nenes els agrada trobar l'hort amb les miniplantes obtingudes de l'estiu.

6.- MATERIALS I RECURSOS

6.1 Quins materials i altres recursos didàctics utilitzeu com a elements de suport d'aquesta activitat?

L'objectiu és fer un banc de recursos pedagògics d'hort entre totes les escoles. Educadores, mestres i professors/es han fet la recerca i han creat molts dels documents.

A) Recerca bibliogràfica • Llibres • Llibres de text • Contes • Dossiers monogràfics • Fitxes (intercanvi de fitxes amb altres educadores) • Apunts • Quadernets • Guia del mestre • Dossier d'aula i biblioteca Específic: Calendari hortolà Mama Terra. B) TIC's i recursos audiovisuals. • Vídeos	• Fotos • Internet • Informació específica de trobades • Cerca d'animacions per Internet • Pòsters i dibuixos C) Dinàmiques, de creació contínua, de xarxa. • Jocs i dinàmiques • Creació contínua de més recursos (imatges plastificades, dinàmiques i jocs) • Cançons • Suro de comunicació amb famílies Específic: Aula de ciència

6.2 Com heu aconseguit aquests recursos i materials?

La diversitat de les fonts va des de la recerca clàssica a les biblioteques, internet i centres de recursos fins al contacte entre pares, mares i avis de l'escola i intercanvis entre l'equip d'educadores de Sant Cugat. Algun centre disposa, fins i tot, d'un racó específic a la biblioteca.

En molts casos són recursos que es van elaborant any rere any fruit de l'experiència d'un curs a un altre. Aquest és un aspecte ha potenciar entre les mateixes escoles.

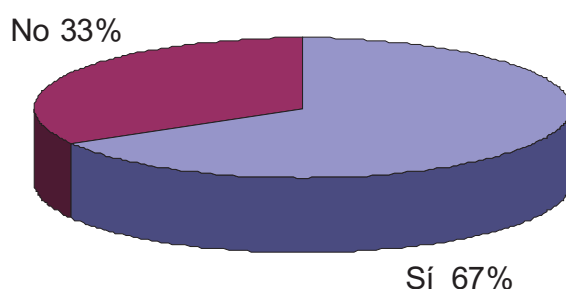
6.3 Quins recursos creus que us farien falta per fer una millor tasca educativa al voltant de l'hort?

- Un assessorament.
- Un educador/a ambiental.
- Temps i formació i sobretot un hort mes adequat a la mida del CEIP.
- Temps.

- Maletes educatives temàtiques (impactes de l'agricultura intensiva i agroindústria...).
- Animacions i audiovisuals adaptades i en català.
- La implicació de bona part dels mestres.

Es confirma la necessitat d'un banc compartit de recursos i el paper dels educadors ambientals.

6.4 Participeu en altres projectes ambientals relacionats amb l'hort?

Projectes en els que es participa:

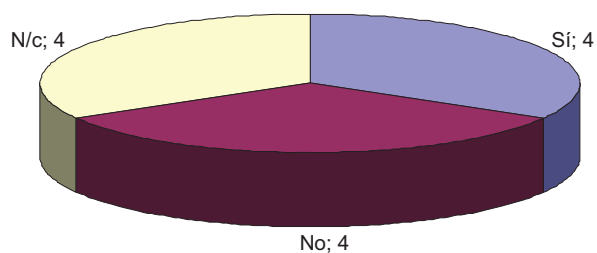
- L'Agenda 21 escolar de molts centres integren l'hort en el desenvolupament d'ambientalització de l'escola.
- L'estalvi d'aigua ha estat un punt clau i comú en tots els horts. Es recull l'aigua de pluja o la sobrant dels menjadors.
- El reciclatge i la gestió dels residus també és un factor que s'uneix a l'hort. El cicle de la matèria i l'aprofitament del que consideràvem abans a la cuina una escombraria, ara el compostador apareix per aprofitar-ho.
- Hi ha projectes molt lligats a l'hort com "el metre quadrat de blat" i altres.
- El grup de mestres també participa en el grup de treball Educació per la Sostenibilitat al llarg de la vida.

6.5 Com valoreu la qualitat dels materials i recursos de què disposeu?

- En general la valoració és positiva.
- La qualitat dels recursos és millorable però relativament útil, tot i que en poca quantitat.
- Un punt clau és que interessara trobar o crear més recursos lúdico-didàctics.
- *"Crec que tenim (tinc) materials originals, didàctics i divertits, idees per generar-ne de nous, però manca de temps i manca d'eficàcia tecnològica per fer-los."*
- En algun cas (CEIP Ferran i Clua, per exemple), es pateix repetits accidents i actes vandàlics els caps de setmana en els que es fan mal bé l'hort i les eines.

7.- L'HORT EN HORARI EXTRAESCOLAR

7.1 S'ofereix a l'escola la possibilitat que els alumnes realitzin activitats a l'hort fora de l'horari docent?

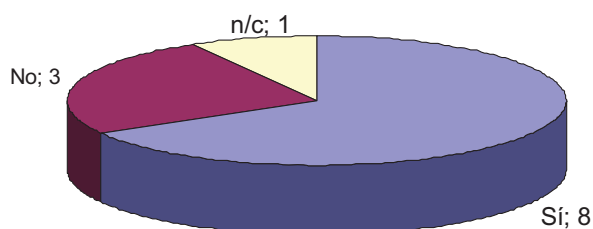

Encara només un terç de les escoles ofereixen l'horari extraescolar per realitzar activitats.

7.2 En quin horari?

O bé a l'hora del menjador (entre 12:40 i 15h), o bé durant tots els casals d'estiu.

7.4 Lligueu l'activitat de l'hort amb el menjador escolar?

La majoria de centres relacionen l'activitat de l'hort amb el menjador.

7.5 Com ho feu?

Hi ha diferents maneres:

- Pel que fa als productes de l'hort, algunes escoles serveixen als menjadors verdures fresques de l'hort.

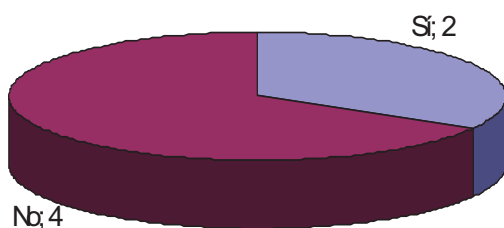

- Aprofitament de la matèria orgànica. Diàriament es recullen restes de peles de fruites i verdures de la cuina de l'escola i es transporten fins al compostador, fent un seguiment del procés.
- Aprofitament de l'aigua del menjador per regar l'hort.
- Treballar el tema d'alimentació i salut a partir de productes de l'hort

7.6 Interaccionen les famílies en l'horari extraescolar amb l'hort?

Hi ha dues escoles de les que tenen hort que ofereixen la possibilitat de que les famílies puguin intervenir en les tasques de l'hort en horari extraescolar.

- Algunes famílies han facilitat alguns materials que tenien (piques de degoteig, testos per fer planters..) i quan venen a buscar els nens poden passar a veure què hi ha i sovint en parlen amb l'educadora. L'any que es va fer una panera per Sant Jordi amb productes de l'hort les famílies van ajudar. Si calgués, hi ha moltes famílies que estan disposades a participar.
- Puntualment venen a veure'l o porten planters.

7.7 Quina resposta tenen aquestes activitats per part dels alumnes?

- Molt positiva, els agrada molt i s'ho passen molt bé.
- En general molt positiva. Dins l'horari lectiu és molt esperada i molt ben rebuda, sempre celebren el dia d'hort i estan molt motivats/es. Dins l'horari de menjador, costa una mica més mantenir la motivació (doncs l'activitat es realitza en temps d'esbarjo) especialment amb els grups de cycle superior.

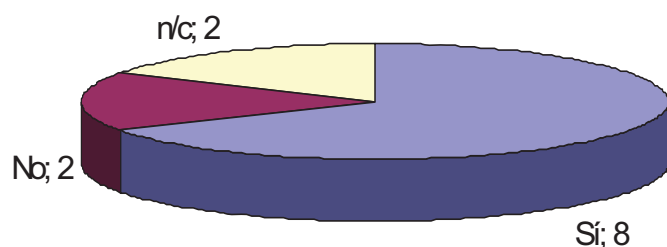

7.8 Qui supervisa aquestes activitats?

Depenent del centre ho pot supervisar la persona responsable de l'hort amb la supervisió de l'escola, o el mestre coordinador. Hi ha escoles on no ho supervisa ningú.

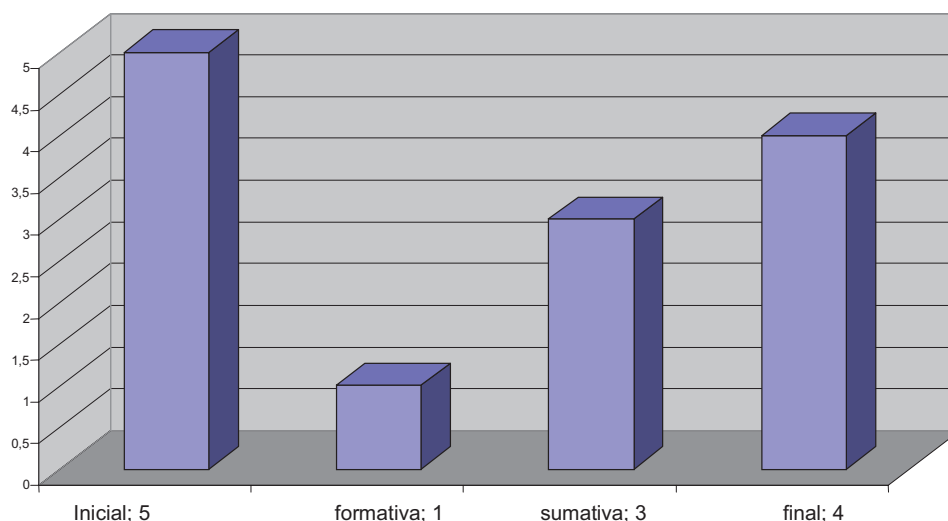
8.- AVALUACIÓ

8.1. Feu avaluació del projecte d'hort?

El projecte d'hort s'avalua en la majoria dels casos. Però ens interessa també: quin tipus d'avaluació es fa; si l'educadora d'hort participa de l'avaluació; a quina àrea queda reflectida les aptituds que assoleix l'alumne (tot i la transversalitat dels continguts).

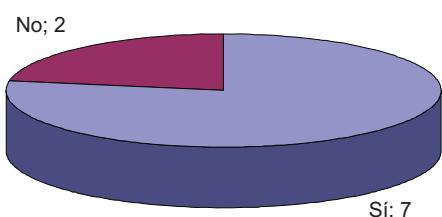
Tipus d'avaluació:

Es pot visualitzar l'estructura del curs escolar. Hi ha un disseny previ de les activitats anuals i una avaluació final.

L'avaluació de l'hort necessitaria d'una avaluació formativa, ja que l'alumne participa activament en l'elaboració de continguts i propostes. L'hort permet una avaluació d'aquest tipus, tot i que la manca d'experiència, temps i dinamisme és una de les dificultats a l'hora d'avaluar els coneixements adquirits a partir de l'hort.

8.2 Avalueu d'alguna manera les tasques de l'alumnat?

Com plantegeu l'avaluació?

En general, l'avaluació es produeix a partir de mesurar el grau de participació i la valoració de nous coneixements.

Un exemple de com avalua l'hort un professor:

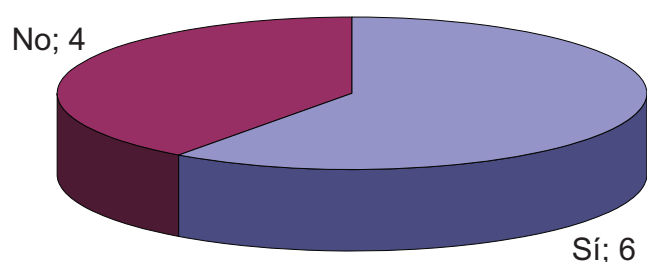
- S'avalua de manera general les actituds i valors treballats a l'hort. A nivell de continguts, les fitxes realitzades s'inclouen dins els dossiers de treball de Coneixement del Medi. Les valoracions de l'educadora d'hort es consideren a l'hora de realitzar els informes dels alumnes.

Un exemple de com avalua l'hort una educadora:

- Tinc en compte (la tasca de l'alumne), quan vaig fent l'avaluació de l'activitat diària tinc present com ha anat amb cada nen. Tot això ho comunico als mestres i ells ho tindran present. En el dia a dia de les activitats intentem fer sovint algun joc al final quan ho hem recollit tot, i a mi em serveix per veure com ha anat l'activitat. A través d'algunes dinàmiques amb els nens. Valorant el resultat de l'activitat i els objectius plantejats i assolits. Intentant transmetre als tutors i cicles com han anat les activitats.

En alguns casos la nota està dintre de l'assignatura del taller de tecnologia, o de coneixements del medi, tot i la transversalitat que representa.

8.3 Avalueu d'alguna manera la tasca dels responsables de l'hort?

Com ho plantegeu?

Alguns exemples:

- En el cas que hi hagi comissió de coordinació de l'hort, és aquesta la que valora el projecte globalment.
- Pel professor: valora si les decisions preses han portat als objectius pretesos.
- Per l'educadora: s'ho planteja com una constant autovaloració per a l'autoformació i l'autoaprenentatge, ja que no hi participa en l'avaluació del claustre.

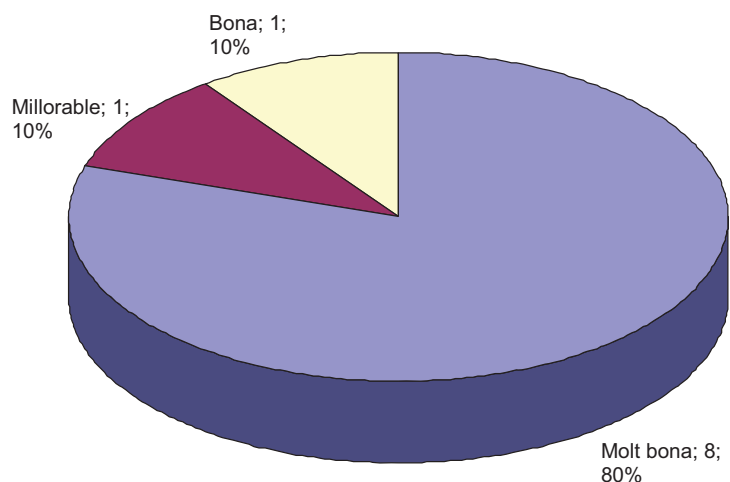

9.- AVANTATGES I INCONVENIENTS

9.1 Quins avantatges heu trobat en el treball a l'hort?

	Avantages	Inconvenients
EB	Un nou descobriment dels infants d'on provenen els productes i un nou recurs pedagògic	Mantenir l'hort en períodes de vacances
CEIP	<p>-Experiència directa, manipulació, sentits</p> <p>-Permet simultanejar : L'educació al medi, l'educació sobre el medi i l'educació a favor del medi</p> <p>-Permet crear vincles afectius amb el món natural, fomentar la cultura del respecte, conèixer els sistemes naturals, valorar la seva importància, desenvolupar la responsabilitat, el treball cooperatiu, familiaritzar-se amb el treball físic i l'esforç, divertir-se, jugar, investigar, explorar, descobrir, sentir, crear...</p> <p>-El treball vivencial i molt directe lligat a la natura, a l'alimentació, a la relació directa del què mengem i d'on surt, a les seves propietats i al lligat que es pot fer amb les altres àrees.</p> <p>-Transformar l'entorn proper. Educar en la cultura ambiental.</p> <p>-Educar en la sostenibilitat, en l'estalvi d'aigua i de recursos naturals.</p> <p>-Educar en la cultura de la terra.</p> <p>-Estar en contacte amb la natura en un entorn urbà.</p> <p>-Conèixer les plantes autòctones i medicinals.</p> <p>-Motivació, satisfacció i aprofitament en els nens.</p>	<p>-L'hort és petit per treballar tres nivells. Caldria formació i col·laboració d'un educador ambiental</p> <p>-La implicació de tots els actors del centre</p> <p>-Temps meteorològic i falta de temps</p> <p>-La incompatibilitat entre el calendari lectiu i el calendari hortolà</p> <p>-Temps i espai</p> <p>-Manca temps i comunicació, estem al inici.</p> <p>-Manca coordinació i gamberrisme caps de setmana.</p>
IES	-La motivació dels alumnes és molt positiva i automàtica. L'aprenentatge és a partir d'uns procediments molt diferents als que estem acostumats en els centres. Hi ha un auto aprenentatge, també una investigació personal i una col·laboració dels grans (avis...) de la família amb els nens.	- Que no es poden parar tots els treballs de taller per fer-ho i la combinació és complexa= cal buscar un espai horari més fix. Que treballar amb 15 alumnes és difícil ja que les tasques es diversifiquen i tot s'ha de controlar.

9.3 Com valoreu l'experiència?

En general es fa una valoració molt positiva de l'experiència de l'hort, però hi ha diversitat d'opinions.

- Té un punt elevat de complexitat donat que s'han de considerar moltes coses:
  - Programació i seqüenciació sessions
  - Programació de les tasques de l'hort
- Consideració de les necessitats de l'hort, els seus elements, logística i de l'espai contigu.
- Pensar, cercar i elaborar recursos didàctics, comandes i anar a buscar els materials necessaris (cercar llavor ecològica...).
- Oferir una bona qualitat pedagògica i estar en permanent autoformació.
- Mantenir la implicació i motivació de la comunitat educativa.
- Innovació a l'escola (proposar millores ambientals).
- Reunions de coordinació amb l'equip docent i de menjador.
- Treball de xarxa i intercanvis (mails, contactes, consultes, enquestes...).
- Realitzar les gestions que impliquen serveis o treballs tècnics no assumibles per l'escola.

9.4 En quins aspectes seria millorable?

Instal·lació de l'hort:

- En el cas de tenir un hort a terra, es podria plantar altres tipus de productes com per exemple les carbasses.
- En cas de tenir un hort més gran, seria més fàcil implicar a total la comunitat educativa del CEIP.
- Disposar d'un hort més gran, per no haver de compartir les parcel·les amb tants grups (diferents grups intervenen en una mateixa parcel·la en diferent horari). Poder tenir un hivernacle ben cobert.
- Millorar el reg, tenir més eines...

Gestió de l'hort:

- Creació d'una comissió d'hort dins de les escoles que no la tenen.
- Participació de les escoles que no ho fan el grup **EDUCACIÓ PER LA SOSTENIBILITAT AL LLARG DE LA VIDA**.
- Condicions laborals de l'educadora (amb temps de preparació contemplat dins les hores remunerades).
- Tècnica agrícola i productivitat.
- Grups més reduïts.

Recursos:

- Més dedicació horària, més recursos econòmics i també materials i bibliografia.
- Fer llavors tots junts.

9.5 Com valors personalment l'experiència del treball a l'hort o la possibilitat d'introduir l'hort en el centre educatiu?

En general se'n fa una valoració molt positiva.

- És un recurs de recursos, amb infinites possibilitats pedagògiques i una tremenda potencialitat, molt adient per a l'educació ambiental i en valors.
- A la canalla els encanta i l'educador també s'ho passa bé. És una sort i un privilegi molt satisfactori.
- Es pot aprofitar per fer recollida de restes orgàniques.
- Tot es resumeix en una dotació econòmica per posar-lo al dia i una de fixa per manteniment.

9.6 Com valors el treball en xarxa amb altres escoles per tal de millorar l'educació a partir de l'hort escolar?

Per part de les escoles bressol hi ha molt interès en crear xarxa amb altres escoles. En algun cas alguna escola bressol no ho podrà fer fins que no tinguin l'hort en marxa. Tot i així, la manera que tenen de treballar l'hort és molt diferent en comparació amb els centres de primària o secundària. Per altra banda les que sí que treballen en xarxa en fan una valoració molt positiva afirmant que dóna forces i agraint la possibilitat que se'ls dóna de trobar l'espai per compartir aquestes experiències. És molt positiu i necessari sobretot a l'hora de començar i també per tal de poder-ho continuar. L'intercanvi d'experiències sempre enriqueix i és molt profitós. El fet de poder compartir educador/a ambiental seria molt beneficiós.

Es valora també com una activitat molt engrescadora i enriquidora on es donen iniciatives i intercanvis i que pot facilitar molt la innovació i millora dels projectes. És la fórmula per compartir neguits, avenços i per continuar avançant, és bo trobar-se i compartir.

També hi ha qui opina que no hi ha prou coordinació i que caldria compartir els bancs de llavors.

10. Altres

Algunes escoles no han pogut contestar la majoria de l'enquesta perquè encara no estan treballant l'hort.

A mesura que l'hort prengui forma, i donat que estarà lligat a l'activitat d'aula, tindrà com qualsevol altra activitat un tractament curricular i una avaluació, en el sentit més ampli de la paraula.

Els avantatges de treballar l'hort escolar són evidents, ja que acostem l'entorn als nostres alumnes afavorint la interacció, l'observació i la construcció de models mentals científics.

Estem lluitant per aconseguir aquest espai que ens doni la possibilitat de tenir un hort ben fet. Creiem que és possible i que seria una forma d'acabar d'introduir el hort com eina i recurs educatiu en el centre (Gerbert D'Orlhac).

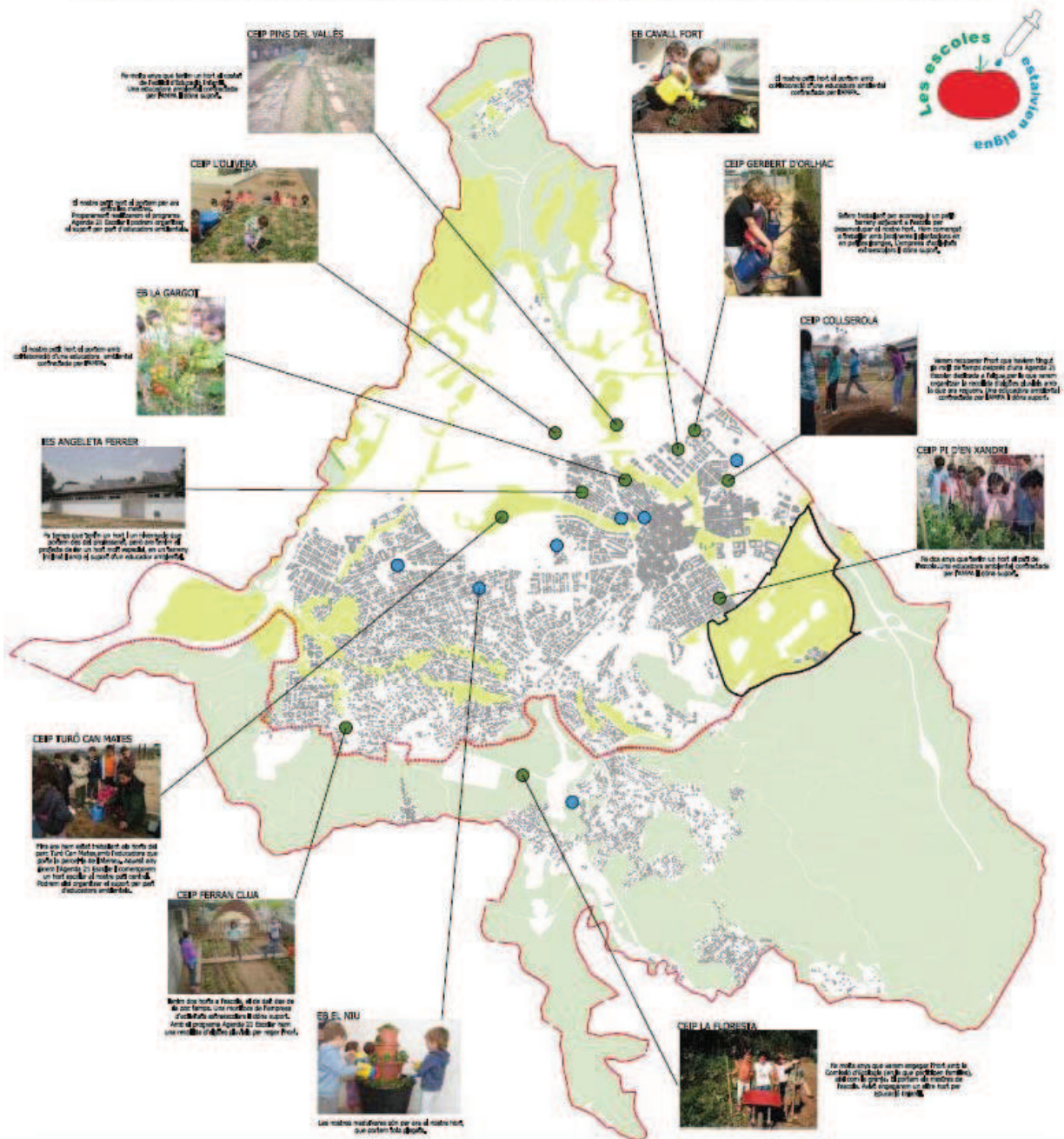
ANNEX

Annex 1- Xarxa d'Horts escolars de Sant Cugat del Vallès

XARXA D'HORTS ESCOLARS DE SANT CUGAT DEL VALLÈS

**MONOGRAFIES D'EDUCACIÓ PER A LA SOSTENIBILITAT A SANT
CUGAT DEL VALLÈS**